

Als U het bovenstaande kunstwerk niet herkent, dan heeft U Ithaka gemist. Geen nood, Veto was erbij. Snel naar bladzijde 4. (foto Dieter Telemans)

Studentenklubs betogen

Sluitingsuur zorgt voor beroering bij kafeegangers

Het minst wat men kan zeggen is dat er vorige donderdag enige verdeeldheid te merken was bij de studenten. De nogal gortige betoging van donderdag tegen het sluitingsuur die er kwam op initiatief van studentenclub Hageland stuitte op nogal wat protest bij de fakbars. Zij distantiëerden zich zelfs officieel van de betoging.

Toen begin dit jaar bekend werd dat het sluitingsuur dat al sinds 1977 bestaat maar dat slechts sporadisch werd toegepast, overal zou worden toegepast, wakte dit bij veel mensen, kafeegangers en kafeebazen, onaangename gevoelens op. Een sluitingsuur om 2.00 u 's nachts was toch wel echt wat overdreven.

De officiële reden voor de verstrengde toepassing van de regeling was een politierapport waar gewag werd gemaakt van een stijgende criminaliteit en vandalisme voornamelijk na 2.00 u 's nachts. Hoewel de resultaten van het politierapport nooit werden vrijgegeven, leek het er inderdaad op dat er bij stadsbevolking een diep ongenoegen aan het groeien was tegen het nachtlawaai en het klein vandalisme, zoals het urineren in bussen en portalen en het openhalen van vuilniszakken. Ponsaerts tracht een aantal mensen voor warm te krijgen.

En groot probleem bij dergelijke conflicten tussen stadsbewoners en studenten is dat er met de studenten wegens electoraal minder interessant, niet veel rekening wordt gehouden. Bovendien hebben deze grote groep van inwoners op geen enkele manier inspraak. Het kan dan ook niet verwonderen dat burgemeester Vansina

het sluitingsuur effectief wil doorvoeren. "Ik doe alles voor mijn inwoners", zei hij na de betoging van donderdag in een gesprek met de betogers, "ze vragen mij al lang iets te doen tegen het nachtlawaai". Op de vraag of studenten dan ook geen inwoners zijn antwoordde hij "studenten zijn gasten van de stad Leuven". De burgemeester sprak zich wel niet uit over een datum van uitvoering: "Wij zullen het sluitingsuur toepassen waar nodig." Op dit moment gebeurt dat al effectief in het Delirium, een klubbakke in de Naamsestraat dat al sinds januari elke dag om 2.00 u wordt gesloten.

In gezamenlijk overleg met kafee's en fakbars werd er op initiatief van het Huis der Rechten en onder andere Luc Ponsaerts besloten om een sensibiliseringscampagne te starten om de kafeegangers aan te manen enige zelfdiscipline aan de dag te leggen. Het Oude Marktcomité zou daartoe een brochure uitbrengen en Horeca-Leuven schreef vorige maand al een brief aan de burgemeester waarin gereageerd wordt tegen de negatieve beeldvorming van de kafees. De fakbars zelf zouden met een affichecampagne de studenten proberen oproepen om de regels van het nachtlawaai in acht te nemen.

Ironisch genoeg zou die campagne leiden tot de misvatting dat het sluitingsuur op 1 maart doorgevoerd zou worden. De fakbars hadden immers bij wijze van *teasing*-campagne affiches aangeplakt waar werd gesteld

dat de fakbars op 1 maart zouden sluiten. De bedoeling was dan om op 1 maart effectief om 2.00 te sluiten op eigen initiatief en dit te laten voorafgaan door een speech om de kafeegangers te sensibiliseren. De campagne heeft er in ieder geval toe geleid dat er in heel Leuven over het sluitingsuur werd gesproken.

Ook bij de studentenklubs, een niet te onderschatten groep van studenten die vaak na 2.00 u rondschuimen in de straten van Leuven, werd het sluitingsuur gespreksonderwerp nummer één. Met vrij agressieve affiches die in de klubbakke omhoog werden gehangen werd opgeroepen om te gaan betogen tegen het sluitingsuur. De betoging zou voor heel wat verwarrende zorgen, aangezien sommigen algaauw de fakbars met de vinger wezen. Zij hadden er in nochtans niets mee te maken. Breekpunt was niet zozeer het eisenplatform — voor de fakulteitskringen en fakbars is een sluitingsuur om 2.00u 's nachts ook onaanvaardbaar —, dan wel de manier waarop hiertegen gereageerd werd.

Donderdag werd duidelijk dat de regionale studentenklubs, alsook KVHV, NSV en een aantal individuele studenten de voorgestelde maatregel niet licht namen. In een betoging die van 300 aanwezige tot 6 à 700 man en die duidelijk uit de hand liep, werd niets ontzien om hun eis duidelijk te maken: de Naamsespoort werd bezet, vuilniszakken op de Bondgenotenlaan en Oude Markt werden opengehaald en de kartonnen dozen werden in brand gestoken. Ondertussen werden er slogans geroepen als "Leuven zat, Leuven plat" en "Alkoholisering van het onderwijs".

Op een overlegvergadering tussen de verschillende fakbars werd zwaar uitgehaald naar de betoging: "het is juist door dergelijke vandalen-

vervolg op pag. 5

Tiende Liss-tornooi

Sportief treffen op hoog nivo

De tiende editie van het Leuven International Student Tournooi (Lisst) bereikte zonder kleerscheuren de eindmeet. Sportief gezien haalden de verschillende competities een erg hoog nivo. Met een opkomst van vijfenveertig Belgische en buitenlandse ploegen, goed voor meer dan vijfhonderd deelnemers, deden de verantwoordelijken van Sportraad bovendien hun naam en reputatie alle eer aan.

Op een koude winterdag, toevallig de eerste maal sinds lang dat het nog eens sneeuwde in Vlaanderen, opende rektor Dillemans het Lisst-tornooi. De openingsshow was voor de deelnemende ploegen meteen het officieel begin van hun verblijf. Een voorstelling per land, met typische muziek en dia's, verwelkomde de aanwezige ploegen. De voetballers uit Lissabon hadden zich blijkbaar verkeerd geïnformeerd over de gewoonten hier in Leuven. Onze Zuid Europese collega's kwamen namelijk zondagocht aan. Met het late forfait van de basketploeg uit West-Londen, een trouwe bezoeker, verdween nog voor de eerste wedstrijd een van de sfeermakers van de voorbije jaren.

Dinsdag begonnen de verschillende competities. Voor voetbal en basketbal heren daagden elf ploegen op. De Praagse voetbalploeg bewees meteen dat het een moeilijk te kloppen ploeg zou zijn. Begeleid door een trainer op leeftijd en met voetbalschoenen uit de jaren '50, klopten de jongens van de Charles University VTK. Een revanche voor de nederlaag van het Tsjechische team tegen de ongeslagen Rode Duivels, begin september. De basketbalspelers van Chemika toonden zich de sterksten in het duel tegen Barcelona. Aangevoerd door Peter Rubens, speler bij tweede klas Hasselt en bij de universitaire ploeg, werd het een 55-37 overwinning.

De meisjes van het volleybalteam uit dezelfde Charles University wisten ondertussen over de tegenstand heen. In drie wedstrijden naar twee winnende sets, gaven ze slechts zes punten toe. Apollon verdedigde alle tegenstanders in basketbal voor vrouwen. Tweemaal scoorden ze zelfs meer dan zeventig punten. In de volleybalwedstrijden liet het herenteam uit het Oekraïense Yalta de beste indruk na. In twee korte sets trok Parijs-Sorbonne aan het kortste eind, Apollon moest in de derde beslissende set het onderspit delven.

Per vertijding bood zich ook een handbalteam uit de eerder genoemde Praagse universiteit aan, hoewel door een gebrek aan interesse in de voorbije jaren beslist was dat jaar geen handbal te organiseren. Om de Praagse sporters een kale reis te besparen, werden twee wedstrijden ingelast. Daarin bleek dat ze niet voor niets naar België gekomen waren. De Leuvense universitaire ploeg werd met 29-26 aan de kant gezet, later op de dag was Kraainem (tweede nationale) geen partij, geïllustreerd door een 24-15 nederlaag.

Scorebord

Woensdag betekende wedstrijd twee, voor velen na een te korte nacht. De avond voordien organiseerden de Sportraden voor de eerste maal een Vlaamse avond, met een heus optreden van de dansgroep "Havermeulken". In de voetbalcompetitie kregen we met de halve-finale VTK-Ekonomika een heruitgave van de interfacultaire finale. Voor de tweede maal toonde Ekonomika zich de sterkere. Maar waar het pleit in de vorige ontmoeting na strafschoppen beslecht werd, stond nu een duidelijke 4-1 in het voordeel van Ekonomika op

het scorebord. In de tweede halve finale haalde Praag het na strafschoppen en een technisch en snel Madrid.

In het basketbal toonden de West-Europese ploegen zich het sterkst. Met duidelijke overwinningen plaatsten Chemika, Belfast en Düsseldorf zich voor de halve finale. Rotterdam werd de vierde halve finalist na een fel bevochten overwinning op de andere deelnemer uit Praag, het Institute of Chemical Technology, Yalta bij de heren en Praag bij de vrouwen beheersten zonder een set af te geven de volleybalkompetitie en benadrukten al het goede van hun eerste wedstrijd. De dames van Apollon behaalden hun vierde basketbal-overwinning.

Troostprijs

's Avonds ging het paradepaardje van Lisst door: de overbekende kroegentocht (Pub Craw), *Tournee de brasseries* voor onze buitenlandse vrienden. Of het een in verband stond met het ander, is niet bewezen, maar een aantal ploegen gingen donderdag op de beslissende momenten onderuit.

Op donderdag kregen we met de voetbalfinale Praag-Ekonomika de zoveelste ontmoeting Tsjechoslovaakije-België. Na een ruststand van 1-0 voor het kollektief erg sterke Praag, kwam Ekonomika terug. Na de gelijkmaker, werd het 15 minuten voor tijd na een doorgekopte bal en een gestrekt schot in de linkerbenedenhoek 1-2. Praag ging op zoek naar de gelijkmaker,

vervolg op pag. 2

Romaniatoneel 6
Onze journalist (we hebben er maar één echte) ligt op dit moment in bed met de vliegende toring. En nu we 't rover hebben, de rest van de redaktie voelt zich ook al niet meer zo lekker. Op zich doet dat natuurlijk niets af van het stuk, maar als u ook ziek terug komt... We hebben u gewaarschuwd.
Folkpodium 4
De meeste mensen denken dat is een banane wijze om een inleiding te beginnen. Onze huisbuffet Simon heeft verscheidene hobbies, is dan weer een fraze van een totaal ander kaliber.
Kruihof 5
Onze publiekstrekker is vorige week gearresteerd wegens openbare zeden. Simon is nu depressief.

GROEP T INGENIEURS MET VISIE
INDUSTRIËLE HOGESCHOOL LEUVEN

Campus Blauwput • Vuurkruisenlaan 4 • 3000 Leuven • Telefoon 016 23 08 50 • Telefax 016 22 83 43

advertentie

Kringraad houdt enquête Semestereksamen aan de KU Leuven?

De laatste jaren komt het onderwerp 'semestersysteem' regelmatig ter sprake aan de KU Leuven. De universiteit werkt namelijk met een jaarsysteem en sommige mensen zouden graag naar een semestersysteem willen gaan.

In een jaarsysteem telt het academiejaar slechts één lange kollegerperiode van een dertigtal weken en worden alle examens tijdens één examensperiode op het einde van jaar afgenomen. In een semestersysteem daarentegen wordt het academiejaar ingedeeld in twee semesters. Elk semester begint met een kollegerperiode van een veertiental weken en eindigt met een examensperiode.

Semestersystemen kunnen onderling zeer sterk verschillen. De volgende drie verschillenpunten zijn het belangrijkste. Ten eerste kunnen de semesterexamens fakultatief, dan wel verplicht zijn. Ten tweede kunnen de semestereksamen over een deel van de materie van een vak gaan, of ze kunnen de gehele materie bestrijken. En tenslotte kunnen de studenten na een slechte afloop van het semesterexamen in juni reeds een herkansing krijgen, ofwel moeten ze wachten tot september. Verder kunnen semesterexamens ook op allerlei minder belangrijke punten verschillen vertonen.

Aan gedacht om hun examensysteem te veranderen. Aan de KU Leuven zijn de pogingen van rektor Dillemans om een semestersysteem in te voeren algemeen bekend. Aan de UCL daarentegen heeft de academische overheid geprobeerd om van hun semestersysteem over te gaan naar een jaarsysteem. In beide gevallen moest de academische overheid bakzeil halen omwille van het protest van de studenten.

In Leuven heeft Kringraad tot nu toe elke vorm van semestersysteem radicaal afgewezen. Voorstanders van een semestersysteem voerden namelijk meestal enkel praktische, dan wel tweijfelachtige argumenten aan. Een eerst veel gehoord argument is dat een semestersysteem het opstellen van examenregelingen sterk zou vergemakkelijken. Dit geldt wel enkel voor semestersystemen zonder fakultatieve semestereksamen. Een ander argument is dat de KU Leuven zich omwille van de Europese uitwisselingsprogramma's zoals Erasmus op de rest van Europa moet afstemmen. Dit is echt een sloganesk argument: Europa kent namelijk een enorme diversiteit op het vlak van examensystemen. Kringraad ging ervan uit dat de sociale en onderwijskundige aspecten van een eventueel semestersysteem totaal ondergeschikt zijn aan de organisatorische aspecten ervan.

Nochtans is het voor Kringraad duidelijk dat een discussie over semestersystemen juist vooral over die sociale en onderwijskundige gevolgen ervan moet gaan. Wat zijn de gevolgen van

een semestersysteem voor de studiebelasting en op de studieresultaten bijvoorbeeld? Wat zijn de gevolgen van een semestersysteem voor de participatie aan extra-kurriculaire activiteiten (kringwerking, studentenbeweging, sociale, sportieve en/of culturele activiteiten)? Wat is de invloed van een semestersysteem op de manier van studeren, op de manier waarop de materie verwerkt wordt? Wat zijn de gevolgen van een semestersysteem op de manier waarop studie-activiteiten doorheen het jaar gepland worden?

Het probleem daarbij is dat er hieromtrent zeer weinig wetenschappelijk onderzoek werd verricht. De argu-

menten van zowel voor- als tegenstanders van semestersystemen stonden meestal enkel op allerlei veronderstellingen. Voor men een echt diepgaande discussie over dit onderwerp wil voeren, moet men daarin enige duidelijkheid scheppen. Tot nu toe is dat aan de KU Leuven niet mogelijk gebleken.

Ervaringen

Daarom voelde Kringraad de nood aan bijkomende, meer objectieve informatie om tot een beter onderbouwde standpunt te komen. Algemene enquêtes onder studenten leveren op dat vlak weinig betrouwbare informatie. De meeste studenten zijn conservatief en houden vast aan het examensysteem dat ze gewoon zijn. In Leuven is dat het jaarsysteem, in Louvain-La-Neuve daarentegen is dat het semestersysteem. In plaats daarvan is Kringraad op het idee gekomen om een enquête te organiseren onder de studenten die zowel een jaar- als een semestersysteem hebben meege-

maakt. Zij zijn ten slotte de enigen die op een min of meer objectieve manier en vanuit de praktijk kunnen oordelen over de voor- en nadelen van beide systemen.

In de enquête van Kringraad werden dus die studenten opgenomen die vroeger aan een universiteit met een semestersysteem hebben gestudeerd en die nu in Leuven een jaarsysteem meemaken. In het eerste deel van de enquête worden zij ondervraagd over hun ervaringen met een semestersysteem. In het tweede deel wordt naar hun voorkeur voor een bepaald examensysteem gevraagd. Het is niet uitgesloten dat volgend jaar deze enquête uitgebreid wordt naar alle Vlaamse studenten die beide examensystemen hebben meegemaakt, via de Vlus (Vlaamse Universiteitsstudenten).

François Poulet
Jeffrey Sax

Mocht je deze enquête ontvangen hebben, stuur ze dan alsjeblift ook zo snel mogelijk ingevuld naar Kringraad terug.

Bakzeil

De laatste jaren hebben enkele Belgische universiteiten aan hun examensysteem gesleuteld. Zo hebben het RUCA en de UIA in het kader van de toenadering van de Antwerpse universiteiten hun trimestersysteem vervangen door het semestersysteem van de UFSIA. Vorig jaar is de ULB overgeschakeld van een jaarsysteem naar een semestersysteem. Andere Belgische universiteiten hebben erook

Nationalisme en religie

Het motto van de kleine prins

Naar aanleiding van de jaarlijkse vredesweek, wordt er een kollokwium gehouden over nationalisme en religie. Het gebeuren zal doorgaan op woensdag 3 maart in het Maria-Theresiakollege, Hogeschoolplein in Leuven. Inrichters zijn het Centrum voor Vredes- en Milieu-ethiek van de KU Leuven en Pax Christi Vlaanderen.

Tsjechen, Slovaken, Vlamingen, Walen, Serven, Kroaten, Moslims, Palestijnen, Koerden en Noord-Ieren: het zijn allemaal groepen die een eigen gebied willen. De één verovert het al met wat meer geweld dan de ander. Een eigen territorium is belangrijk omdat het bepaalde zekerheden geeft zoals zelfbehoud en ontspoelingsmogelijkheden. Deze etnische groepen noemen zich graag 'volkeren'.

Ludo Abicht (Ufsia).

Johan De Tavernier, docent op de fakulteit godgeleerdheid onderscheidt vier verschillende opinietypes van volksnationalisme: het wereldburgerschap, het ethnocentrisme en het racisme. De mensen die zich tot de categorie van wereldburgerschap rekenen, zijn volgens hem voorstanders van een grote, open wereldsolidariteit. Zij staan bijvoorbeeld onwanig tegenover de Vlaamse Beweging omdat zij zichzelf eerder als wereldburger beschouwen dan als Vlaming. In hun wereld is er geen onderscheid, iedereen is elkaars gelijke. Een eigen identiteit is uit den boze.

Volksnationalisten staan dan weer positief tegenover het eigen volk. Hun positief streven naar de handhaving van een eigen identiteit is volkomen legitiem. Die identiteit beschouwen ze als existentiële voorwaarde tot zelf een groepsontplooiing. Ze zijn trots op die identiteit, maar staan niet afwijzend tegenover anderen. Het streven naar een eigen identiteit raakt volgens De Tavernier een psychologische grondstructuur: het narcisme. Niemand moet zijn oorsprong ontkennen uit 'liefde' voor de ander.

Hier hangt echter wel een risico aan vast als het narcisme extremere vormen aanneemt. Zelfverheerlijking is dan het sleutelwoord. Men gaat het eigen zelf idealiseren en zelfs vergoddelijken terwijl andere culturen overkomen als een bedreiging. De Tavernier zegt dan dat men het vreemde zal

(foto Dieter Telemans)

Bezetting — Vorige dinsdag bezetten een vijftigtal studenten van de Vlaamse Universiteitsstudenten (Vlus) het gebouw van de Vlaamse Interuniversitaire Raad (Vlir) in Brussel. De daar aanwezige rektoren zouden op die dag immers een gezamenlijk advies aan onderwijsminister Van den Bossche geven in verband met een numerus clausus voor de opleiding Geneeskunde. Om half elf drongen de studenten het gebouw binnen en stormden, onder luid protest van het aanwezige personeel naar de vijfde verdieping. Een kleine misser, de vergadering van de rektoren ging immers door op de eerste verdieping.

Even later werd een vierkoppige delegatie door de universitaire prominenten ontvangen. Zij mochten gedurende één uur hun nota, die een weereleging van de noodzaak van een numerus clausus inhoudt, toelichten. De rektoren verklaarden op dat ogenblik reeds het advies aan de onderwijsminister uit te stellen. Hiermee waren de actievoerders echter niet tevreden. De eis tot ontruiming werd pas ingewilligd toen, na een telefoongesprek van de vijfde naar de eerste verdieping, de belofte bekomen werd dat de studenten na afloop van de vergadering de standpunten van de verschillende universiteiten te horen zouden krijgen, zij bij verder overleg gehoord zouden worden en dat de studenten bij de "afweging van de elementen" aanwezig zouden mogen zijn. De eerste eis werd niet direkt ingewilligd: de studenten kregen pas de dag nadien de standpunten te horen. Er moest immers, hoe dan ook, gediend worden met de minister zodat voor een directe confrontatie na de vergadering geen tijd meer was. Uiteindelijk werd op de twee andere eisen wel ingegaan. Typisch was wel de voorwaarde die hieraan werd gesteld. De studenten mogen dan wel aanwezig zijn tijdens het finaal debat van de Vlir, vanuit dan een advies aan de onderwijsminister zal geformuleerd worden, maar wanneer er gestemd zal worden, moeten de studenten echter de zaal verlaten. Studentennispraak blijft op die manier een relatief begrip natuurlijk. (rv)

'diaboliseren'. De overgang naar het ethnocentrisme, het derde type, kan dus heel geleidelijk gebeuren, zonder het goed te beseffen. "Ethnocentrismen staan afwijzend tegenover vreemde culturen. Zij houden krampachtig vast aan de eigen identiteit. Ze maken deel uit van een absoluut, gesloten, etnocentrische volkseenheid waarin geen plaats is voor multi-etnische en multiculturele invloeden", aldus Burggrave en De Tavernier. Men kan het ook wel negatief volksnationalisme noemen. De vrees voor de inkrimping van de eigen levensruimte en veiligheid is dan overheersend. Alles wat verschilt van de eigen identiteit wordt uitgesloten, verwijderd, vernietigd.

pikken er alleen de dingen uit die toevallig goed passen in hun kroampje. Mensen die deze rekerpatietiek toepassen, openen deuren naar intolerantie, psychische terreur en fysisch geweld."

Inkwisitie

Naast nationalisme staat ook religie centraal op het kollokwium en meer bepaald hoe die twee samen kunnen gaan. Men kan daar twee richtingen mee uit. Aan de ene kant is er de religie met een universele dimensie (open nationalisme) en aan de andere kant is er ook religie met een gesloten nationalisme dimensie waarbij de nationale eigenheid voorop staat en wordt verabsoluteerd. Hieronder vallen etnocentrisme en racisme. Religie is daar dan een verlenge van de etnocentrische politiek.

Ankaert formuleert het als volgt: "Etnocentrismen en racismen denken meer in de richting van 'God is altijd en absoluut met ons'". Het is nochtans erg gevaarlijk om godsdienst te gebruiken voor etnocentrische behoeften. Dat heeft al meermaals maagbklachten opgeleverd. Kruisochten, inkwistie, jodenvervolgelingen onlangs nog de Golf-oorlog zijn daar voorbeelden van. Gesloten nationalisme is dus in feite een vorm van kollektief ego-

isme dat de laatste tijd zeer in trek lijkt te zijn.

Religie met een universele dimensie gaat dan weer perfect samen met het (positieve) volksnationalisme. "Het handhaven van de eigen identiteit is daar een voorwaarde om solidaire te kunnen zijn met anderen. De partikulariteit van een volk mag echter niet verdringen in de universaliteitsgedachte, zoals het bij de missionering vroeger wel gebeurde", zegt Ankaert.

Hierin vinden we duidelijk de kristelijke standpunten terug: de afstand tussen politiek en godsdienst blijft opzettelijk behouden. Universaliteit wordt gezien als een verrijking door kruisbestuiving van verschillende culturen. Zo was ook het motto van de Kleine Prins, hoofdpersoonage in het gelijknamige verhaal van de Saint-Exupéry: "Als je van mij verschilt, verom je mij niet maar maak je mij rijker." Echte verdraagzaamheid veronderstelt het vermogen om uit zichzelf te treden, om de eigen cultuur te relativeren.

Krista Eersels

Het kollokwium gaat door op 3/3 en begint om 10.00 u. 's Avonds om 20.00 u vindt er een feestzitting plaats met kardinaal Dannaels. Inschrijven kan op het Centrum voor Vredes- en Milieu-ethiek, Sint-Michielsstraat 2-6, 28.38.85.

Romania speelt toneel

Een dolle nacht in het Achturenhuis

Effe zien, zit er al publiek in de zaal?

(foto Karel De Weerd)

Met 'Une folle nuit chez la Duchesse du Maine' brengt Romania haar derde produktie in vier jaar. Het stuk is geen konventioneel theater, geen uitvoering van een bekend toneelstuk zoals de jaren ervoor, ook geen zelf geschreven stuk. Het is een montage van een aantal achttiende-eeuwse korte stukken, een 'divertimento'.

De theateruitvoeringen van de Leuvense Romanisten waren vroeger al min of meer legendarisch. Nochtans zou het initiatief vrij snel doodbloeien. In 1990 werd dit initiatief door Romania opnieuw opgenomen met een uitvoering van L'Oeuf van Félicien Marceau. Met een tussenpoos van een jaar zou Romania het initiatief herhalen in 1992: de studenten Romaanse Filologie brachten toen 'Baal' van Brecht in een Franse vertaling. De produktie die nog tot vrijdag in het Achturenhuis wordt uitgevoerd wil blijkbaar enige continuïteit in het gebeuren brengen. Toch zijn er een aantal duidelijke veranderingen. We spraken met regisseur Jean-Philippe Sébastien Bottin en maakten een generale repetitie mee.

In een relatief kleine bezetting brengt 'La Sortie de Secours', de naam van het Romania-gezelschap, een aaneenschakeling van twee kleinere theaterstukken uit de achttiende eeuw: 'Polichinelle et les Violons' een zelden gespeelde entre-acte van 'Le Malade

Imaginaire' van Molière en 'Les Amours de Ragonde', een satire uit 1711 op de theaterstukken van die tijd van de hand van Néricault Destouches en sinds 1754 niet meer uitgevoerd. Het kader van de twee stukken en de reden waarom ze hier samen worden genomen staat centraal in de eerste scène: de Hertogin van Maine die haar slapeloze nachten wat aangenamer wil maken door een aantal divertimento's en verhalen. In die zin is de hele opvoering in feite een soort 'teater in een theater': er is de teatervoorstelling waarin zelf theater wordt gespeeld.

Afkeer

Bottin: «Het idee om geen bestaand stuk te spelen is in feite een samenloop van omstandigheden. Na het nogal zwaarmoedige stuk van Brecht dat ik vorig jaar regisseerde, hadden de studenten mij gevraagd of er niet eens een komisch stuk gebracht zou kunnen worden. Nu heb ik persoonlijk nogal een afkeer voor komische

en heeft nu de mogelijkheid om bepaalde stukjes zelf te schrijven. Het stuk zit ook vol met een aantal metatekstuele spelletjes en gags.

Heel belangrijk in het stuk is het gebruik van maskers, een typisch gadget om het komische effect te versterken. Bottin heeft echter nog andere redenen voor het gebruik van de maskers.

Zomaar

Bottin: «In de Franse teatertentatie worden maskers heel vaak gebruikt, in België zie je dat veel minder. Ik heb ook bewust drie soorten maskers gebruikt: de maskers van de Commedia dell'arte, de kartonnen maskers van Madame Tussaud en een karnavalsmasker uit Zwitserland. Maskers versterken ook de relatie met het publiek. De mimiek wordt gemaskeerd waardoor de beweging van het hoofd een noodzaak wordt. (Bottin zet een masker op en doet heel expressief na wat hij bedoelt). Het is wat te vergelijken met de mimiek zoals je die in tekenfilms ziet: terwijl het figuurtje al in de lucht hangt kijkt hij nog even in de camera en beseft dan opeens dat hij aan het vallen is.»

Bottin is professioneel regisseur en is dus in feite gewoon om met professionele acteurs te spelen. Aan de andere kant heeft hij beroepshalve ook te maken met taaldidactic (bijvoorbeeld via de taalkampen van de groep Roeland). Het verschil tussen amateurspelers en professionele is natuurlijk niet te onderkennen.

beoelde boulevard-toneel en voor het intellectuele komische theater zoals dat van Ionesco waarin het contact met het publiek nogal eens dreigt verloren te gaan. Verder wou het toeval dat ik, door intens met achttiende-eeuwse muziek bezig te zijn, een stuk had ontdekt dat mij erg aanstond: 'Les amours de Ragonde' van Destouche op muziek van Mouret.»

Door een aantal stukken aan elkaar te breien lijkt het er ook op dat Bottin zijn creativiteit in de kompositie van het toneelstuk ook kan botvieren. Hij is immers zelf ook toneelschrijver

komt, ben je die uren ook kwijt om te repeteren. De acteurs zijn ook vaak heel pretentius, ze verkopen zich als het ware en pikken niet alles wat je zegt.»

«Ik heb ook bewust gekozen voor een kleine zaal. Vorig jaar zaten we in Auditorium Minnepoort en konden we maar eenmaal het stuk opvoeren. Nu hebben we een kleinere zaaltje waar we het stuk verschillende keren kunnen opvoeren en waar het contact met het publiek ook groter is. Let op, het zaaltje is nog niet ideaal. In Leuven is het erg moeilijk om een geschikte zaal te vinden.»

Wat er ook van zij, 'Une folle nuit chez la Duchesse du Maine' is een knap stukje regiewerk geworden. Door het goede akteerwerk blijft het stuk boeien en met weinig middelen is Bottin erin geslaagd om een semiprofessionele produktie uit de grond te stampen. En dat verdient op zich al een warm applaus.

Steven Van Garsse

'Une Folle nuit chez la Duchesse du Maine' in een regie van Jean-Philippe Sébastien Bottin, door 'La sortie de secours' in een produktie van Romania elke dag nog tot vrijdag, in het Achturenhuis om 21.00 u.

Slapstick

Dinsdag 2 maart kan je in de stadsschouwburg het vrij unieke duo *Weird Asshole Crazy Knock Out* oftewel W.A.C.K.O. bewonderen. Het eerste programma van de kaalgescheren heren Chiel van Berkel en Manou Kersting valt — zoals de titel 'Everything we always wanted to do on stage, but never were allowed to' al doet vermoeden — moeilijk in een hokje te stoppen, maar schakelt in een razend tempo anderhalf uur lang de ene stupiditeit aan de andere persiflage. Het feit dat daarbij in vier, vijf talen wordt gespeeld is eigenlijk irrelevant, aangezien er vooral gekeken en gelachen moet worden. Totaal banaan, moet kunnen.

afkeerveer

Ik zei: "Op eigen benen staan."

En hij zei: "Doen."

ASLK
BANKIER WAAR IK BEST MEE OPSCHIEFT

CLUB 001 - REKENING VOOR 16-24 JARIGEN

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

1									
2		■							
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									

Horizontaal — 1 Guitige streken 2 Watergod — Glijde 3 Dansfestijn — Troep mensen 4 Lichaamsdeel — Puntig werktuig — Familiedid 5 Keurt sterk af — Liefdesgod 6 Vogel — Onbedekt 7 Familiedid — Open strook in een bos — Maak verliefde geluidjes 8 Doe valselijk blijken — Meer dan genoeg 9 Godin van de vrede — Griekse letter 10 Weldra.

Verticaal — 1 Spierversijving 2 Treurspel — Zangnoot 3 Voorzetsel — Voornamig wereldleider — Afgelegen 4 Gedwe, meegaand — Vrijheidsberovers 5 Nuttig — Grassoort 6 Spiraalvormig versiersel — Kerkelijke straf 7 Gips om muren te witten — Belgisch stadje 8 Godin van de blinde drift — Deel van een ui — Balk 9 Onderdeeltje van een uurwerk — Beschermt vrouwen tegen betaling 10 Rampzalig.

Door Filip De Keukeleere

'Oncle' Devisch over Zaïre

"Er moeten meer vrouwen in de Afrikaanse Politiek"

De situatie in Zaïre blijft tot het dagelijkse nieuws behoren. Veto ging praten met Zaïre-kenner professor Devisch, die verbonden is aan het departement Sociale en Culturele Antropologie van de KU Leuven.

Devisch studeerde van '65 tot '71 filosofie en antropologie in Zaïre. Daarna deed hij er tot '74 antropologisch veldwerk. Sinds '86 verblijft hij gemiddeld twee maal per jaar een aantal weken in Kinshasa en sedert '91 komt hij ook opnieuw in het rurale gebied. Hij was in Kinshasa getuige en slachtoffer van het 'broodroven' door de volksmassa in september 1991 en van de oproer eind januari jongstleden.

Veto: U bent pas terug uit Zaïre. Hoe zou u de situatie daar op dit moment omschrijven?

Devisch: «Er is op dit moment een duizelingwekkende economische achteruitgang bezig, die samengaat met een enorme inflatie. Waar je in '86 drie zaïre betaalde voor één Belgische frank, waren dat er in september '91 al vijftig. In januari was dat opgelopen tot 65.000 zaïre en in februari moest je al 100.000 zaïre neertellen voor één frank. De volgende cijfers kunnen misschien aangeven waar het konkreet om gaat. De laagste weddes in januari bedroegen amper twintig miljoen zaïre per maand, dat is 220 Belgische frank. Een hoogleraar verdient 120 miljoen zaïre of 1.400 frank. Je moet weten dat een liter benzine vijftien Belgische frank kost, een zak maniok 1.400 tot 1.700 frank. Met het maandloon van een hoogleraar kan je drie zakken cement kopen.»

Frustratie

Veto: Als zelfs de hooglerars zo weinig verdienen, hoe is de rest van de bevolking dan nog in staat om in leven te blijven?

Devisch: «Voor de stadsbevolking is de dagelijkse bekommernis gewoonweg aan voedsel geraken. Veel volwassenen eten nog slechts één keer om de drie dagen gekookt voedsel. Dat is dan maniok, gebakken vis, wat bonen en wat groenten. De overgrote meerderheid van de kinderen eet eenmaal per dag of minder. Vaak zelfs maar om de twee dagen: de ene dag krijgt de ene helft van de kinderen van het gezin voedsel, de volgende dag de andere helft. De laatste twee jaar is er in de meeste huishoudens geen enkele uitgave mogelijk geweest voor kleidij of huisraad. Dat is de situatie van de stedelijke bevolking — in heel veel rurale zones is er sinds drie jaar geen enkel invoer meer van basisgoederen als zeep, petroleum voor verlichting, zout of suiker.»

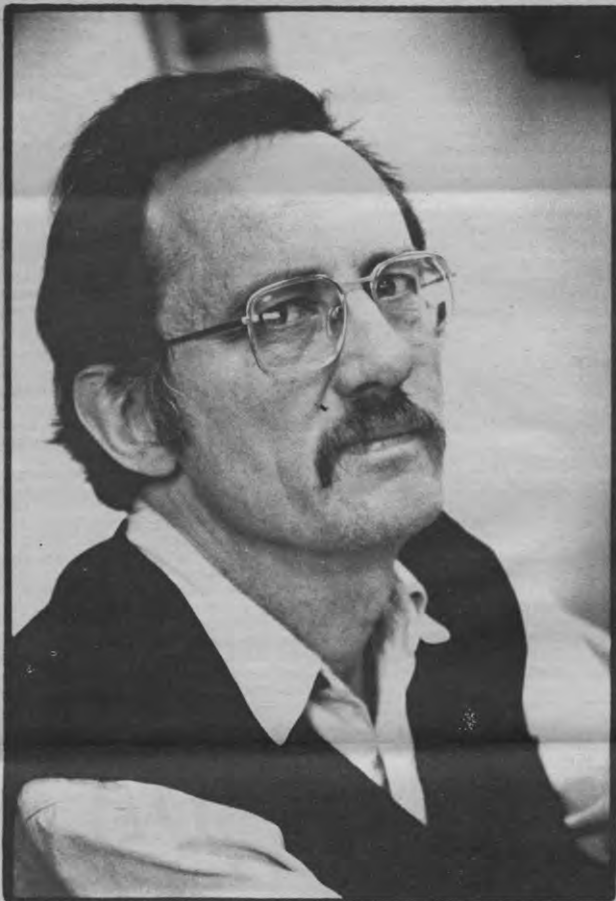
«De euforie van de jaren '70 en '80 is uitgedoofd. Dat kun je bijvoorbeeld zien aan de bars in de steden. Er zijn geen gelegenheden meer om samen te komen rond een glas bier. Ook de autoradio's zwijgen. Kinshasa was gekend voor zijn opgewekte stemming. Overal waar je kwam was er muziek. Die periode is voorbij. Het hier vloei niet meer, het is gewoon onbetaalbaar geworden. Sinds september '91 — toen de armere bevolking de huizen uit de rijkere wijken ging plunderen — rijden er veel minder wagens. Men verplaatst zich veel minder, en eigenlijk alleen nog in functie van de strijd om voedsel. Er is echt een stilte gevallen over de steden. Je ziet mensen meer dan vroeger alleen wandelen, elk voor zichzelf. Je hebt de indruk dat er een echte depressiviteit gevallen is. Als de mensen nog spreken, is dat dikwijls alleen nog om hun frustratie te uiten.»

Uitholling

Veto: Men kan de crisis in Zaïre dus niet een louter economische crisis noemen?

Devisch: «Ik zou het een crisis van de staat noemen. Het gaat om een crisis van de nationale economie, van de administratieve en gerechtelijke instellingen. De gezagsbasis van de staat is totaal uitgehold. Er is nood aan een nieuwe consensus, een nieuw project. Er is een complete onttoording, een complete perversering, een uitholling van het publieke discours en van de nieuwsgaring. De mensen luisteren niet meer naar de radio, ze geloven toch niet wat daar gezegd wordt.»

«Aan de ene kant heb je dus die crisis. Maar aan de andere kant is er toch iets aan het groeien, en dat wordt uitgedrukt door de 'Conférence Nationale Souveraine'. Deze anderhalf jaar durende volksvergadering, die ook wel de 'Raad der Wijzen' genoemd wordt, kenmerkt zich door een soort van democratische vertegenwoordiging vanuit alle lagen van het Zaïrese volk. De Nationale Conferentie heeft een basis gelegd voor een kollektief gewetensonderzoek. Daar werd de vraag gesteld naar wat er nu eigenlijk misloopt in het land, naar het waarom van die situatie en werd er gezocht naar mogelijke remedies. Dat was het opzet, en dat heeft

"Er gaat kracht uit van de moeders"

(foto Rob Stevens)

men vervolgens uitgewerkt op verschillende domeinen: landbouw, voedselverdeling, mijnbouw, energie, financiën, onderwijs, gezondheidszorg, pers, de rechten van de burger, de internationale relaties, noem maar op.»

«Men heeft dit allemaal neergeschreven en dat levert — zoals men met enige humor zegt — honderd kilo dokumenten. Die heeft men dan aan elk van de 3.500 deelnemers van de Conferentie overhandigd. Het is trouwens niet onbelangrijk om te weten dat België en Frankrijk deze papierberg mee gefinancierd hebben. De dokumenten worden door de mensen als een soort van heiligdom opgeborgen. Dit lijkt een basis te hebben gelegd voor een nieuw begrip van de konstitutie; ik denk meer bepaald voor een konstitutie die niet langer samenvalt met de persoon van een soevereine president, maar een soort van eerst geschreven Magna Charta, die de figuur van de leider overstijgt.»

Veto: Wordt de Conferentie eigenlijk niet over de hoofden van de bevolking heen gehouden?

Devisch: «Er is eigenlijk voor de eerste maal een volksbewustzijn rond de soevereine waarde van het schrift. Je moet weten dat in de Zaïrese cultuur het sociale leven en de contacten wettelijk verlopen via het gesproken woord en niet via het schrift, zoals dat bij ons het geval is. Kenmerkend voor het geschreven woord is echter dat het zichzelf maar kortstondig overleeft. Het verstaan van de afspraak is dan telkens afhankelijk van de kontekst. De interpretatie kan verschillen en wordt sterk bepaald door de figuur van de leider, de president.»

«In het kader van de Nationale Conferentie is het toch wel belangrijk te wijzen op de figuur van Monseigneur Monsengwo. Hij heeft baanbrekend werk verricht door telkens opnieuw te stellen dat de democratische consensus tussen de leden van de Conferentie bindend is voor allen en dat een volksvergadering volgens doorzichtige, verifieerbare, blijvend vastgelegde regels functioneert. Hij heeft steeds de nadruk gelegd op het publieke karakter van de bijeenkomsten.»

«De volksraad heeft ook een basis in de tradi-

Veto: Hoe ziet u dan de ontwikkelingsamenwerking?

Devisch: «Ik denk vooral dat de ontwikkelingsproblematiek geen kwestie is van alleen technokraten die vanuit het Noorden oplossingen zouden kunnen brengen. In Zaïre zelf zijn er immers heel wat geschoolde mensen. Wij hier in het westen moeten beginnen met in eigen boezem te kijken en na te gaan of de modellen van ontwikkeling die wij voorhouden wel aangepast zijn aan de situatie van die landen. Het is evident dat de verwestering een enorme puinhoop teweeggebracht heeft. Ontwikkelingsamenwerking mag niet aangewend worden om die landen westerse concepten op te dringen. Je kan die landen niet laten werken volgens enge westerse instellingen. We zouden vanuit een veel grotere bescheidenheid moeten denken over onze mogelijkheden en dus ook over een mogelijke westerse interventie en ontwikkelingsamenwerking in het algemeen. Uiteindelijk kunnen we alleen in al onze broosheid de andere echt benaderen.»

Veto: De Zaïrese bevolking blijft ondertussen bij de pakken zitten?

Devisch: «De hele crisis situeert zich voornamelijk op het nivo van de staatsinstellingen en van de globale structuur van de economie. En ik zou hier dus zeker geen beeld willen schetsen van een Zaïre alsof alles volledig ontreedd is: het leven binnen de families bijvoorbeeld verkeert niet in crisis. Daar heerst geen wanorde. De staatsproblemen gaan niet samen met een morele onttoording.»

Somalisering

«Aan de ene kant is de publieke ruimte in de stad onveilig geworden, maar tegelijk zijn er krachten bezig om daar opnieuw greep op te krijgen. De buurt, de straat tracht zich nu te organiseren. Er ontstaat een soort van etiek op straatnivo. Men voelt zich nu veel veiliger in zijn eigen buurt dan zowat vijf jaar geleden.»

«... natuurlijk kunnen onttoorden in een somalising, in afzonderlijke milities waarover geen controle bestaat en die de eigen wijk beschermen, maar gaan plunderen in de naburige wijken. Daartegenover staat natuurlijk de Nationale Conferentie en wat daaruit gegroeid is, en dat vormt een bindmiddel en heeft een regulerende functie.»

Veto: Ziet u tekenen van hoop voor de Zaïrese bevolking?

Devisch: «Allereerst is er de Nationale Conferentie, die de 3.500 zogenaamde 'Wijzen', afgevaardigden van het volk bijeenbrengt. Dit is een kolossaal proces van democratie, maar het was wel slechts mogelijk doordat er meerdere en andere processen van morele herbevestiging naar boven zijn gekomen. Ik wil hier wijzen op het belang van de kerken en de gebiedsgemeenschappen.»

«Maar de fundamentele bron van hoop is volgens mij de vrouw. Zij is het die de gezinnen samenhoudt, die dag na dag zorgt voor de voeding en iñstaat voor de gezondheidszorg. Er gaat kracht uit van deze moeders. Ook in de Nationale Conferentie waren er heel wat vrouwen die een belangrijke rol speelden. Vaak gaat het om vrouwen die zelf erg getroffen worden, bijvoorbeeld door echtscheiding. Het zijn ook de vrouwen die de kern uitmaken van de duizenden genezingskerken en gebiedsgemeenschappen. Deze groepen doen weliswaar niet direct aan sociale kritiek. Maar in een situatie waar het publieke discours totaal is uitgehold, brengen zij een nieuw geloof in het leven en in de medemens. Zij getuigen ervan dat het leven uiteindelijk sterker is dan de dood, de leugen of de chantage. Op deze manier zijn deze groepen indirect een bron van sociale kritiek. Ze voeden de stille doch sterke hoop: 'we overleven de crisis'»

Vrouwen

«Ik denk dat het precies vanuit de kracht van deze duizenden basisgemeenschappen de Nationale Conferentie naar voren is kunnen komen. Het is dan ook paradoxaal dat de vrouwen geen rol spelen op het nivo van de nationale politiek. Met de kolonisatie is de volledige politieke macht in handen van mannen gekomen. Het is natuurlijk een vorm van utopisch denken, maar er zou in Afrika een politiek bestuur moeten komen die veel meer in handen van de vrouwen ligt.»

Serge Franchoo
Ann Labeeuw

Problematiek

Veto: Steeds meer mensen, ook in Zaïre zelf, dringen bij het Westen aan op een interventie. Draagt dit niet teveel het gevaar in zich dat het Westen opnieuw zijn eisen zal opleggen?

Devisch: «Een westerse interventie in Zaïre is een ingewikkelde zaak. Enerzijds getuigt deze vraag vanuit het volk van een vrij grote sympathie voor de Belgen. Vergeet niet dat een Belg er nog altijd oncle genoemd wordt. Eigenlijk verwachten de Zaïrezen dat de Belgen daar orde op zaken stellen en voor materiële vooruitgang zorgen. Maar dat is uiteindelijk een heel simplistische kijk op de gang van zaken, bijna een noodkreet. De verhoudingen binnen de wereld zijn zo anders geworden en het lijkt me ondenkbaar om de geschiedenis over te doen. Men kan zich de vraag stellen of België nog de menselijke inbreng kan bieden voor zo'n globaal project. Of het nog bereid is om de meer dynamische leden van onze samenleving uit te sturen. En of die mensen dat nog met dezelfde overgave zouden doen zoals dat destijds bij de kolonisatie gebeurd is. Ik vraag me trouwens af of hier nog dat entoesiasme leeft om over de grenzen heen te gaan. Ik betwijfel of er bijvoorbeeld bij de jeugd nog een gelijkwaardige basis bestaat om alles achter te laten en definitief naar een ander land te trekken.»